

„SUCCULENTA“
 MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
 OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. J. M. VAN DEN HOUTEN. <hr/> Girorekening No. 133550 - HEESCH bij Oss.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, <i>Voorzitter</i> , Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. M. C. KARSTEN, <i>Secretaresse</i> , Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, <i>Penning- meester</i> , Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA; Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.		

1931.

Waarom zouden wij van de gewoonte afwijken om even terug te blikken op het afgelopen jaar en om eenige bespiegelingen te houden over het nieuwe jaar? Laten wij deze gewoonte blijven volgen. De enkele mededeelingen en verzoeken hier neergeschreven, wij weten het bij ondervinding, slaan doorgaans nogal in.

Op ons verlanglijstje stond 1000, één duizend leden. Ons verlangen is bevredigd, wij zijn tevreden, meer dan 1000 leden. Dank aan allen, die hiertoe medegewerkt hebben. Dit betreft het oude jaar, voor het nieuwe jaar blijft er nog wel iets te wenschen over.

In de eerste plaats wenschen wij — U niets dan goeds toe — en — Uwe medewerking aan de uitbreiding van het ledental. Verder is in het afgelopen jaar gebleken, dat aan alle aanvragen om boeken uit de bibliotheek niet direct voldaan kon worden, wegens gebrek aan boeken. Hebt U nog boeken op cactusgebied, die U niet meer gebruikt, verblijdt U ons er dan mede.

De contributie-inning vergt veel tijd, komt U ons hierin tegemoet door zoo spoedig mogelijk Uw contributie per giro over te maken op Girorekening 133550 aan den Penningmeester van de Nederl. Vereeniging van Vetplantenverzamelaars „Succulenta" te Heesch, bij Oss. Neemt U s.v.p. van deze wijziging goede nota. Een overmaking op deze wijze bespaart ons veel werk en U de inningkosten.

Laat U er zich eens over uit welk onderwerp U gaarne eens behandeld wenscht te zien, niet in stilte morren over den inhoud

van ons maandblad met als gevolg — bedanken. — Wij zullen zooveel mogelijk aan Uw wenschen tegemoet komen!

En nu allen op voor Uw Vereeniging. Wenscht U propaganda-materiaal, geeft U ons hiervan kennis, dan volgt onmiddellijke toezending.

Namens het Bestuur,
 CHR. DE RINGH. *Voorzitter.*
 M. C. KARSTEN, *Secretaresse.*

KAKTUSVADER ROTHER. DE GROOTMEESTER VAN DE DUITSE SUKKULENTENLIEFHEDBERIJ

door

Ds. BERTRAM, Bindersleben bij Erfurt.

Hier ziet u ze op de voor eenige jaren gemaakte foto, mijn hoogbejaarde vriend, zwak van lichaam, maar opgewekt van geest en naast hem zijn zorgzame levensgezellen, hem en zijn bloemen om 't zeerst verzorgend: Otto en Anna Rother.

De erenaam Kaktusvader heeft hij zonder twijfel gekregen in het ver buiten het gewoel der wereld gelegen flinke dorp Grosz-Rosenburg (bij Calbe a/d. Saaie. Reg. Bez. Magdeburg). waar hij al jarenlang een rustig kluzenaarsleven leidt.

Al mocht hij geen natuurlijke vadervreugde genieten, toch groeide uit de „Vader" de liefdevolle verzorger en kweker van ontelbare vetplanten, de trouwe raadsman van een groot aantal liefhebbers, die als „zoekenden" in dichte drommen naar zijn voorvaderlijk huis — vroeger het postkantoor — kwamen, vooral naar de er bij gelegen, in tropiese pracht prijkende, uitgestrekte tuin.

Maar ook voor de wijd en zijd over de beschaafde wereld verstrooide Kaktusliefhebbers, die deze idylle nooit met eigen ogen zien konden, is Otto Rother een helpende vriend en leermeester geworden, zowel door zijn nu in 8e druk verschenen: „Praktische Leitfaden zur Anzucht und Pflege der Kakteen und andere Sukkulanten" en zijn vele vakkundige bijdragen in tuinbouwbladen, als door een nog altijd drukke briefwisseling. Welke geestelijke banden de Kaktusvader weet te knopen, wordt ons klaar door de omstandigheid, dat men hem trouw blijft, tot de dood de gelegde band verbreekt.

Van de stemming, die in Rothers woning heerst, willen we

slechts één voorbeeld geven. Komt U in 't voorhuis, dan ziet U het naamplaatje van dokter Wilhelm Rother, zijn vader, en daaronder het post-loketraampje, herinnerend aan het beroep van de zoon. Vader en zoon, ook geestelik waren zij één. De vader, die de liefde voor de natuur geërfd had van zijn voorvaderen — meest geestelijken of ambtenaren, was behalve arts, met hart en ziel botanicus. Hij kweekte en zocht, wat hij voor zijn apo-

theek nodig had en schreef wetenschappelijke artikelen. Zijn voortreffelik herbarium werd door de Kon. Pruisiese Regering gekocht voor het Friedrich-Wilhelm-Gymnasium te Berlijn.

Zijn zoon Otto (geb. 2. 1. 1853 te Grosz-Rosenburg) was de enige, die in 't leven bleef. Hij moest — en wilde — het beroep van zijn vader kiezen. Diens vroege dood dwong Otto zijn studie te Halle op te geven en een andere broodwinning te zoeken. Weer thuis als hulp van zijn alleenstaande, hoogbejaarde

moeder, kreeg hij zeer voordelige verzekeringsagenturen, tot in 1876 het Rijk hem om de verdiensten van zijn oom, wijlen Post-directeur Rother te Reolin, benoemde als hoofd van de posterijen in Grosz Rosenberg. Daar werd tijdens de wereldoorlog zijn werkkraacht zo in beslag genomen, dat zijn lichaam gesloopt werd en hij in 1919 met pensioen moest gaan. 43 jaar heeft Otto Rother trouw het Rijk gediend.

In de tuin van zijn woning wordt de bezoeker geboeid door 7 dicht met kaktussen en andere sukkulenten beplante broeibakken. Phyllo's en Echinopsissen hebben de biezondere voorliefde van de oude heer. Van de laatsten getuigen nog tegenwoordig Rother's goed gelukte kruisingsproeven, in 't biezonder de prachtige Echinopsis Rotheriana, die vroeger overal verbreid was, maar nu in de verzamelingen van de liefhebbers zelden gevonden wordt. Ook met Phyllo-kruisingen, speciaal met Phyllokaktus Cooperi als moederplant, heeft Rother zeer bevredigende uitkomsten gekregen. Zelfs in de laatste jaren heeft hij de liefhebbers nog nieuwigheden gegeven.

Rother heeft nooit gestreefd naar wetenschappelijke betekenis als botanics onderzoeker. Hij deed gaarne afstand van roem als geleerde en legde zich met alle kracht toe op praktische waarneming der natuur voor kweekresultaten, waarin hij dan ook, zoals zijn wereldbekendheid bewijst, het hoogste bereikt heeft.

Van importenteelt hield hij niet, maar zooveel te meer legde hij zich toe op de schat van voor de kamer geschikte planten. Hij is nu de nestor en zeker de beduidendste van alle Duitse sukkulentenvrienden. Gekocht of verkocht heeft hij nooit, altijd slechts geruild, gegeven of gekregen.

Bij zijn Cereus-soorten had hij, tot de kolennoed in oorlogstijd hem tot opgeven dwong, reuzenzuilen gekweekt van grote bloeiwilligheid. Nu nog verzorgt hij met zijn vrouw de beide zo na aan 't hart liggende potplanten en de heesters in de grote tuin.

Bij Rother *bloeit* het *altijd*, het ganse jaar door, tot grote bewondering van alle bezoekers. *Een tuin, 's zomers buiten, 's winters in het beschuttende huis!*

Kort gezegd voor de liefhebbers, dankt Rother zijn schitterende uitkomsten met kaktussen en andere sukkulenten aan deze manier van kweken. De hele zomer in de geluchte en geschermdde broeibakken in de tuin, 's winters in een dubbele kelder, waar een geregelde temperatuur van gemiddeld 7° C is en de planten vol-

doende licht kunnen krijgen. Daar kan hij op zijn Phyllo's na alle planten bergem. Natuurlijk is ook de gunstige klimatologische ligging van Rothers woonplaats van grote invloed. De lucht, rijk aan waterdamp, herinnert aan het Hollandse klimaat. Ook niet te vergeten de tegen ruwe winden en tegen zonnebrand beschutte ligging van Rothers tuin.

Om te besluiten zou ik gaarne de heer Krabbendam te Drumpt bij Tiel mijn hartelijke dank betuigen voor het bereidwillig vertalen van deze regels in het Hollands. Ik voel mij ook gedrongen te zeggen, dat ik het aan hem te danken heb, dat ik bekend geworden ben met de Nederlandse Sukkulentenliefhebberij.

ALOË'S.

IV.

De plantenzieker Bowie, die naar Zuid-Afrika was gezonden om materiaal te verzamelen voor den Koninklijken tuin te Kew, heeft in de jaren 1817—1830 heel wat planten bijeengebracht en hieronder meerdere nieuwe Aloë's, welke door Haworth beschreven zijn. Het waren *A. myriacantha*, *A. micracantha*,

19. *Aloë aristata*,

20. *Aloë ciliaris*,

21. *Aloë tenuior*

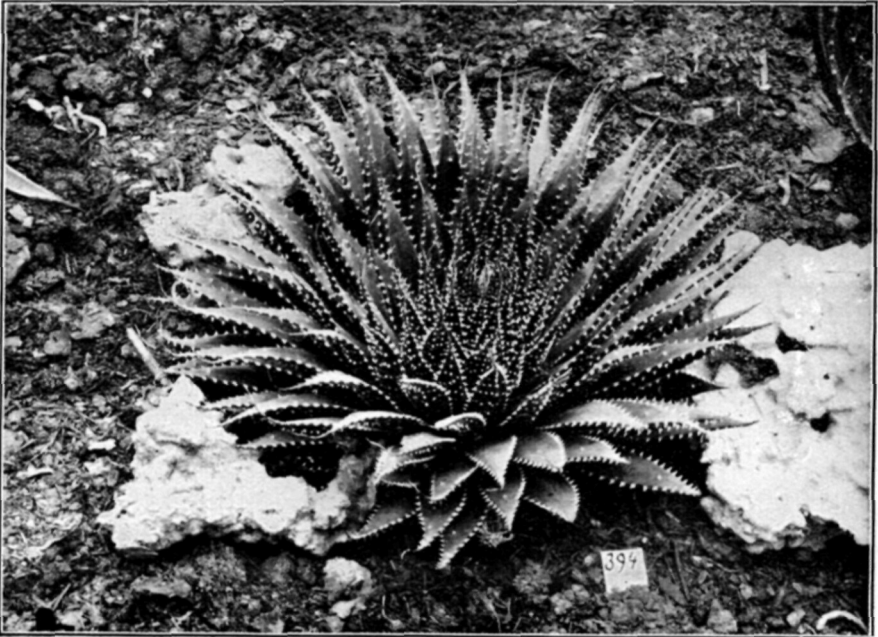
en verder nog *A. striatula*, *pluridens*, *gracilis* en *stans*.

Beide eerstgenoemden, namelijk *A. myriacantha* (met de vele stekels) en *A. micracantha* (met de kleine stekels) behooren tot de groep der Lepto-aloe met dunne op Vuurpijlen (*Kniphofia*) gelijkende bladeren en verdikte wortels. Daar we deze planten niet uit eigen ervaring kennen, zullen we ze voorloopig overslaan, evenals de vier laatstgenoemde soorten, die waarschijnlijk evenmin in eenige verzameling van ons land worden aange troffen. Mocht dit wel het geval zijn, dan houden we ons voor mededeeling aanbevolen.

19. *Aloë aristata*. Deze soort komt 'ook wel eens voor onder den naam *A. longiaristata*, wat eigenlijk hetzelfde beteekent, namelijk voorzien van een (lange) kafnaald. Daar het een synoniem is van lateren datum en de eerste naam volkomen het karakter aangeeft, dient ze te vervallen. De naam ziet op de

dunne, draadvormige punt, waarin de bladeren eindigen. Bij droogte sluiten de rozetten zich aaneen en de buitenste verdorde bladeren omsluiten dan het groengebleven binnengedeelte, vormen alzoo een goede bescherming ervan.

Toen we de eerste keer een dergelijke ingedroogde rozet uit Zuid-Afrika ontvingen, deed ze denken aan de roos van Jericho, maar na eenige weken had de plant zich volgezogen en zag ze frisch groen. *A. aristata* is een kleinblijvende soort, die als zoodanig alle aanbeveling verdient voor liefhebberverzamelingen.

Aloë aristata.

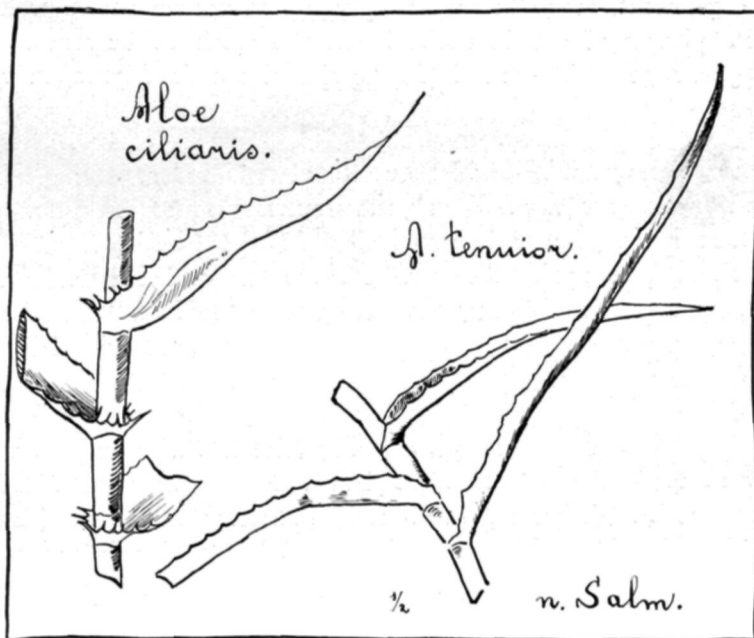
Met *Gasteria* laat ze zich gemakkelijk kruisen, wat een bewijs is voor de groote mate van verwantschap tusschen beide geslachten. Veel van dergelijke hybriden zijn indertijd verkregen door den bekenden Abt Béguin uit Brignoles (Zuid-Frankrijk). Hiervan noemen we *A. Beguini*, door de firma Haage en Schmidt in den handel gebracht. Ze laat zich van bladstekken kweken, wat bij *A. aristata* niet gemakkelijk lukt.

20. *Aloë ciliaris* Haw. (van haren of wimpers voorzien). Dit is een klimmer onder de Aloë's. In Zuid-Europa groeit ze buiten

en klimt daar tegen muren of zelfs tegen boomstammen op. Ze houdt van wat meer vocht, daar ze in de natuur wordt aangetroffen op begroeide berghellingen en in struikgewas.

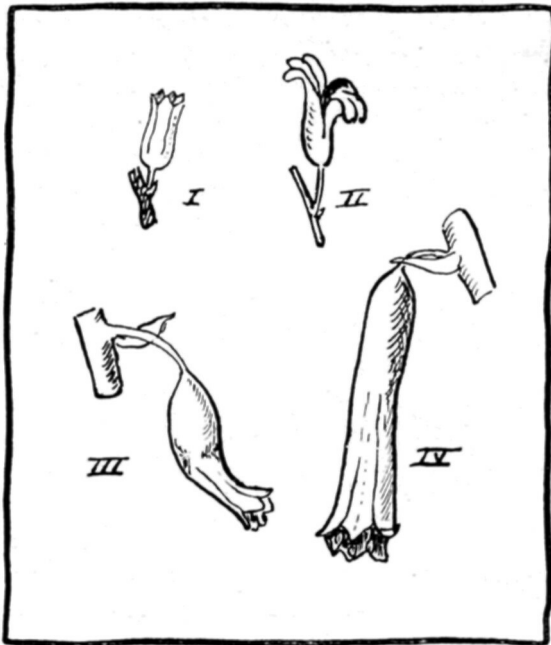
Het is een soort, die gemakkelijk te herkennen is door de stengelomvattende bladvoeten, die voorzien zijn van lange, dun-toeloopende tanden, vandaar den naam ciliaris = gewimperd. Veel hierop gelijkend is de volgende soort:

21. *Aloë tenuior* (de dunne). Een zwakke groeier en in alle opzichten teerder en slanker als de voorgaande soort. De bladeren blijven ook smaller, de bladvoeten omvatten een stengel zonder gewimperde tanden en zijn tamelijk bros. Het is eveneens een klimmende soort.

Ter vergelijking voegen we een teekening bij ontleend aan het plaatwerk van Salm-Dyck. We waren toch juist aan hem toe, want na Haworth is hij de man geweest, die onze kennis van succulenten enorm verrijkt heeft. Daartoe bezat hij een verzameling planten, als mogelijk na hem nog niet door één enkel persoon is bijebracht en van zijn botanisch werk getuigen, behalve meerdere beschrijvingen, ook een groot plaatwerk over de Aloës en de Mesembrianthemums. Dit verscheen in afleveringen

gedurende de jaren 1836—1849. Het lag in de bedoeling dit geheel met de hand te laten kleuren, doch de hooge kosten hier' aan verbonden schrikten de inteekenaren blijkbaar af en zodoende zijn alleen van elke plaat een blad en bloem gekleurd. We hebben dit schitterende standaardwerk nog eens aandachtig doorgebladerd. De latijnsche tekst, die bij elke plaat gevoegd is, laat zich soms lastig vertalen, en de plaatsaanduidingen zijn meestal erg vaag. Daar bekommerde men zich in die dagen nog niet zoo erg over en het was ook haast ondoenlijk dit te controleeren, daar de inzamelaars het er gewoonlijk ook niet bij vermeldden. In totaal heeft Salm 34 echte Aloë's afgebeeld. Hij heeft de Apicra's Gasteria's en Haworthia's weer onder den ouden geslachtsnaam Aloë gebracht, mogelijk omdat hij van hun nauwe verwantschap overtuigd was of om de eenheid van zijn werk te bewaren. In elk geval geeft hij een duidelijke sleutel om de 4 groepen van

1. Apicra	3. Gasteria
2. Haworthia	4. Aloë

elkaar te onderscheiden. En omdat onze lezers daar ook wel eens moeite mee hebben nemen we deze over:

Aloë's

1. kleinbloemig (zoowat 1 c.M.)

bloemen regelmatig	. . . .	Apicra
„ tweezijdig	. . . .	Haworthia
2. grootbloemig

bloembuis gekromd	. . . .	Gasteria
recht	. . . .	Aloë.

In bloeienden toestand zijn de vier geslachten dus wel gemakkelijk uit elkander te houden. Als men de bloemen eens gezien heeft, vergist men zich niet licht, ook al mogen de bladrozetten soms groote overeenkomst vertoonen. Daarbij zijn de beide bovenste bloempjes wit of groenachtigwit, de Gasteria-bloem is meestal vleeschkleurig met groenachtige punten en bij de Aloëbloem is geel of geelachtig rood de meest voorkomende kleur.

Of alle afbeeldingen in het Salm-Dycksche plaatwerk volkomen natuurgetrouw zijn weergegeven, moeten we betwijfelen, al zijn ze stellig met groote zorg geteekend. Dr. Pole-Evans uit Pretoria, zeker wel de meest bevoegde beoordeelaar, zegt ervan, dat uit deze platen blijkt, wat een verkeerden indruk men krijgt, als men planten afbeeldt, die groeien onder geheel veranderde omstandigheden. Hun habitus gaat geheel verloren en men heeft moeite ze te herkennen. Dit mag misschien ook wel een reden zijn, dat men meerdere soorten door hem beschreven niet in hun stamland Zuid-Afrika heeft teruggevonden.

V. D. H.

HET KWEEKEN VAN SUCCULENTEN UIT ZAAD.

I.

De beginnende liefhebber van succulenten is meestal vóór alles „verzamelaar". Zonder veel onderscheidingsvermogen is alles wat succulent is van zijn gading; een ware verzamelwoede laat hem of haar geen rust, voordat de beschikbare ruimte overal bezet is en niet meer uitgebreid kan worden.

Dat is bij velen het hoogtepunt, en dikwijls gaat de vol enthousiasme begonnen liefhebberij dan aan het kwijnen, en .... de planten eveneens. Want het verzamelen van planten is gemakke-

lijker dan het kweken daarvan; zal de collectie in stand blijven en verbeterd worden, dan moet de verzamelaar zich ontwikkelen tot kweeker.

De kweeker in absoluten zin, is de zaaier.

Voor den echten plantenvriend geeft de zelf gekweekte, de zelf gezaaide plant, de grootste voldoening.

De laatste jaren staan in het teeken van het importeeren.

De handel heeft in de oplevende belangstelling voor de cactussen een winstobject gezien; bij tienduizenden worden de importen aangevoerd. Wanneer wij ons indenken dat dit niet alleen in ons landje gebeurt, doch in geheel Europa, dan begrijpt iedereen dat in de vindplaatsen groote verwoestingen aangericht worden, en het niet lang meer zal duren of hetzelfde vindt plaats, wat in de vorige eeuw gebeurde met de orchideeën, n.l. dat vele soorten totaal uitgeroeid worden.

Toen Vaupel in 1902 Mexico bezocht, waren in verschillende goede vindplaatsen, die gemakkelijk te bereiken waren, vele soorten reeds geheel uitgeroeid.

Eenige jaren geleden kwam mij een brief in handen van een „Kakteeënjager“, die aan zijn lastgever schreef, dat hij enkele zeldzame soorten opnieuw gevonden had op een klein verbreidingsgebied; „waar hij geweest was zou geen concurrent meer iets vinden“. Wat blijft er van al deze importen in leven? Bij kamercultuur praktisch niets. Alleen wie goed ingericht is brengt er iets van terecht, doch ook met de beste hulpmiddelen is het dikwijls een korte vreugde en na eenige jaren valt een groot percentage uit. Zij die geen goede kas bezitten doen beter den raad op te volgen die in vele handboekjes gegeven is en — om met den ouden Rother te spreken — de handen af te houden van importen.

De cultuurplanten zijn voor de meeste verzamelaars dus het meeste aan te bevelen en dat beteekent geen verlies, want een goedgekweekte zaailing is dikwijls niet te onderscheiden van een import. Deze planten zelf te zaaien en op te kweken is wel een mooie liefhebberij, waardoor men de soorten in al hun eigenaardigheden het beste leert kennen.

Het zaad kunnen wij het beste zelf trachten te winnen, waarom men dan ook in menige verzameling de penseeltjes tusschen de planten ziet staan, om bloeiende exemplaren van *dezelfde soort* te bestuiven. De vruchten die wij daardoor op onze planten krijgen zijn dikwijls een sieraad. De roode bessen van de *Mamillaria's*

bijv., brengen een welkome kleur in den winter. Vele soorten brengen een overvloed van zaad.

De vruchten van *Mamillaria*'s bevatten 30—100 korrels, die van *Echinocactus* dikwijls 100—200 zaden, terwijl bij sommige *Echinopsis* hybriden het aantal korrels tot 1000 per vrucht kan stijgen. Niet bij alle species vindt men deze groote hoeveelheden zaad. In het algemeen kan men aannemen, dat hoe meer de vegetatieve voortplanting der soort plaats vindt, des te minder zaad voortgebracht wordt.

Amhaus vertelt in zijn „Biologie der Succulenten" dat van 50 vruchten van *Op. Bigelowii*. 48 stuks doof waren, en 2 slechts 1 zaadkorrel bevatten. *Op. tessellata* bracht in het geheel geen zaad en evenmin *Op. pumila*.

Een meer binnen ieders bereik liggend voorbeeld is *Mam. pusilla*, die zeer gemakkelijk door stekken te vermenigvuldigen is, maar waarvan de talrijke verschijnende, mooie vruchtjes meestal slechts een paar zaden bevatten.

De zaden zijn zeer verschillend van vorm, kleur en grootte.

Bij de cactussen zijn in vele gevallen de geslachten duidelijk in het zaad te onderscheiden, dikwijls zelfs de soorten.

Heeft het geslacht *Opuntia* meest licht gekleurde, groote zaden, de *Mamillaria*-zaden zijn veelal helder bruin, *Echinocactus* glimmend zwart, *Echinopsis* dof zwart. *Echeveria*'s hebben stoffijne zaden. Aloë, *Haworthia* en *Gasteria* driekantige, terwijl die van *Stapelia*, *Kleinia* en *Ceropegia* van vliegapparaten voorzien zijn. Prachtig is vooral het zweeftoestel van de *Stapelia*zaden.

De kiemkracht van oordeelkundig gewonnen en droog bewaard zaad is meestal goed, van versch zaad het beste.

De kiemkracht van cactuszaad blijft nog eenige jaren bewaard. B. Jönsson meldt in zijn geschrift, „Die ersten Entwicklungsstadien der Keimpflanze bei den Succulenten" (Lund 1902) dat het zaad van *Cer.* en *Mam.* na 7 jaar nog opsloeg, Pfeifer schrijft zelfs van 9 jaar. Uit eigen ervaring weten wij. dat vele soorten na 3 en 4 jaar nog kiemkrachtig zijn, al is het dan een steeds geringer percentage.

De beste tijd voor het zaaien is het voorjaar, en niet, zoals in de laatste jaren nog al eens aanbevolen wordt, de herfst. De voordeelen van herfstuitzaaiing kunnen nooit opwegen tegen de groote verliezen van de uiterst kleine, weeke plantjes, in den langen winter. Alleen de ongeduldigen, die geen dag en geen

nacht kunnen wachten, zullen niet laten het te probeeren, maar de goede *zaaiër is* een geduldig mensch en wacht den tijd af, dat de zon gaat rijzen.

De zaaiinrichting kan intusschen gereed gemaakt worden.

De beginner, die de eerste zaaiproef wil nemen, doet het beste de zaak zooveel mogelijk te vereenvoudigen en te wachten tot Moeder Natuur de benoodigde warmte verschaft.

In dit geval is alles wat wij nodig hebben een houten bakje of kistje met een glasplaat om het af te dekken.

Zonder kunstmatige warmte kan niet voor Mei gezaaid worden. Zij die over een verwarmde kas beschikken kunnen reeds begin Maart met succes beginnen. Voor hen die niet zoo gelukkig zijn is de aangewezen weg een speciaal zaibakje te construeeren, waarin bodemwarmte aangebracht kan worden. Zelfs in een kas is dit aan te bevelen, daar voor het zaaien veel hogere temperatuur noodig is dan voor de andere kasruimte. De grootte van zulk een bakje is afhankelijk van de hoeveelheid zaad, doch men doet goed er op te rekenen, dat ook na het verspenen de plantjes er nog in kunnen blijven. Dus neemt men de bodemoppervlakte zoo groot dat eenige zaaipannen er in passen. Een eenvoudige verwarmingsmethode is wel het plaatsen van een ± 5 c.m. hoog reservoir op den bodem. Dit reservoir heeft aan de bovenzijde een opstaand pijpje van 10 c.m. lang, waardoor het met water gevuld kan worden. Midden in den bodem van het bakje is een flinke opening gelaten, die door het reservoir afgesloten wordt en waaronder men als warmtebron een aquariumlamp kan aanbrengeu. Op het reservoir komt dan een laag zand vermengd met turfmoalm ter dikte van 8 c.m., zoodat het pijpje er nog even boven uit steekt.

Met zulk een inrichting zijn ook in de kamer goede resultaten te bereiken, wanneer er voldoende licht en later ook zon aanwezig is.

Elke soort zaaien wij apart in een potje, en niet, zooals dikwijls aanbevolen wordt, alles bijeen in een zaipan.

Daar de tijd van ontkieming bij de diverse soorten zeer uiteenloopt is het beter ieder soort afzonderlijk te kunnen behandelen. De aarde moet in de eerste plaats niet te zwaar zijn. Elke gezonde, zandige aarde is geschikt om in te zaaien. Aan te bevelen is deze aarde tamelijk fijn te zeven, verdere kunstbewerkingen zooals uitgloeien, of koken, het bijvoegen van kalk en dergelijke

zijn overbodig. De aarde is slechts voor een korten tijd bestemd om als geboortegrond te dienen en onze zaadkorrels brengen zelf het voedsel voor een groot deel mee.

De potten worden goed gedraineerd, de aarde niet te vast aangedrukt en vooral niet glad afgestreken, de oppervlakte houden men door stooten met het potje korrelig, daar de gevreesde algen zich anders te snel ontwikkelen en ons veel last veroorzaken.

Door de potten tot de helft in het water te plaatsen laat men de aarde geheel met vocht doortrekken, waarna het *zaaien* kan beginnen.

(*Wordt vervolgd*).

C. BOMMELJÉ.

BOEKBESPREKING.

Curt Backenberg. Kakteenjagd zwischen Texas und Patagonien. Brehm-Verlag Berlin (1930). Prijs, fraai gebonden f 5.75.

De schrijver vertelt in dit boek van zijn reizen naar de onherbergzame oorden tusschen Texas en Patagonië, om nieuwe Cactussoorten te zoeken voor de firma Friedrich Adolph Haage Jr. te Erfurt.

De titel is goed gekozen: als een jager zwierf de schrijver door woestijnen en oerwouden, over berghellingen en langs ravijnen, om de wonderlijke planten te bemachtigen. Wij gaan mee op zijn zwerftochten en leeren iets kennen van de moeitevolle en gevaarlijke arbeid, onder de verzengende stralen der tropenzon, maar ook tot aan de grens der eeuwige sneeuw, zonder welke het niet mogelijk is telkens nieuwe importen in de liefhebbers collecties te doen verschijnen.

Wetenschappelijke beschrijvingen moet men in dit boek niet zoeken het is een reisverhaal, onopgesmukt, maar toch interessant, niet het minst door de 57 fraaie afbeeldingen, waaronder verschillende origineele natuuroptnamen.

G. D. D.

J. Schneider. Pflanzen und Blumen im Heim. Mit (57) Original aufnahmen des Verfassers. Verlag von Rud. Bechtold & Comp. Wiesbaden 1928. Prijs in geïll. omslag f 1.60.

Een handig boekje van 120 bladz. over de behandeling en het

kweeken van planten in de huiskamer. Bladz. 51—61 handelen over de Cactussen, bladz. 62—70 over de andere succulenten.

Wij hebben dit boekje met genoegen doorgelezen. Wie de Duitse taal machtig is, zal er zeker nog wel eenige practische en waardevolle aanwijzingen in vinden. Hoewel wij er direct aan toevoegen, dat ook in onze eigen taal even waardevolle handboekjes over de kamerplanten verkrijgbaar zijn. noemen wij slechts het fraai geillustreerde „Kamerplanten" door J. M. van den Houten.

G. D. D.

A. P. Smits. Rotsplanten en haar toepassing in onze tuinen. Met 54 af. Uitg. W. L. & J. Brusse N.V. Rotterdam 1930. Prijs f 1.50.

Aan de serie „Een reeks voor liefhebberijen", waarin de reeds eerder aangekondigde werkjes van de heer van den Houten verschenen zijn (Cactussen, 3e druk; Vetplanten, 2e druk; Kamerplanten, Tuinplanten) werd thans een soortgelijk boek over de „Rotsplanten en haar toepassing in onze tuinen" toegevoegd.

De uitvoering is schitterend, de tekst even bevattelijk, zoodat wij deze handleiding zonder voorbehoud warm kunnen aanbevelen, ook voor onze lezers, die over het algemeen uitdenaard der zaak een voorliefde voor rotstuintjes hebben, omdat daarop verschillende winterharde succulenten zooals Sedums en Sempervivums, met succus kunnen worden gekweekt, terwijl er 's zomers nog plaats is voor een aantal cactussen en andere vetplanten, welke op een rotsgroepeering juist zoo goed tot haar recht komen.

G. D. D.

PRIJSCOURANT GEHRENBECK.

Als aanvulling bij het bericht van de prijscourant der firma Gehrenbeck moet nog vermeld worden, dat de kweeker een proefzending franco bezorgt voor 2 dollar. Daarvoor ontvangt men 10 planten. *Etus mammulosus*; *Etus quehlianus*; *Etus suteri anus*; *Etus platensis*; *Etus multiflorus parisiensis*; *Etus multifl. affectionis*. *Frailea pumila*, *Epsis aurea*; *Epsis eyrisii* en *Op_a spagazzini*; alle bloeibare planten. Voor de nieuwe leden noem ik nogmaals het adres: Otto Gehrenbeck, Sierra de Cordoba, Est José de la Quintana, Republ. Argentina.

A. DULFER.

BESTUURSMEDEDEELINGEN.

Uitnoodiging tot bijwoning van de Algemeene Vergadering te houden op *Zaterdag* 17 Januari 1931 in een der zalen van het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht, Mariaplaats, des namiddags 2 uur precies.

Punten fan behandeling:

1. Opening.
2. Notulen.
3. Ingekomen stukken.
4. Verslag van de Secretaresse.
5. Verslag van den Penningmeester.
6. Verkiezing van bestuursleden wegens periodiek aftreden van de Heeren Chr. de Ringh en J. M. van den Houten en wegens vervulling van de vacature ontstaan door het bedanken van den Hooggel. Heer Prof A. M. Sprenger.
7. Benoeming van leden der commissie voor Kasverificatie (Art. 25 van het Huish. reglement).
8. Begroting 1931.
9. Behandeling van ingekomen voorstellen.
10. Rondvraag.
11. Mededeelingen in den vorm van een causerie.
12. Sluiting.

Toelichting punt 6:

Candidaten: Chr. de Ringh (aftr.) J. M. van den Houten (aftr.). S. P. C. van Romunde.

Toelichting punt 9:

Zie bldz. 237. jaargang 1930. Verhooging van de contributie voor buitenlandsche leden van f 3.— op f 4.—.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

5de Jaarvergadering van den Kring op Vrijdag 9 Januari, 's avonds 8 uur. in Gebouw „Koningin Wilhelmina“. Prinsengracht 1015.

Agenda:

1. Opening.
2. Jaarverslag Secretaris en Penningmeester.
3. Verkiezing van Secretaris (Periodiek, doch is herkiesbaar).

4. Verkiezing van een Voorzitter, (de heer). A. L. v. Blommestein moet wegens drukke werkzaamheden tot zijn spijt bedanken.)
Het Bestuur stelt den heer Dr. R. Claeys als candidaat.

Pauze.

5. Causerie van den Heer D. J. Romeijn. Hortulanus te Utrecht. Onderwerp: Mijn Succulenten.
6. Rondvraag en sluiting.

Marco Polostraat 103.
Tel. 80422.

H. WITTE.
Secretaris.

Kring 's-Gravenhage en Omstreken.

Op de bijeenkomst van 15 Nov. j.l. hebben een groot aantal leden met aandacht en veel belangstelling de lezing gevolgd, die de Heer Romeijn uit Utrecht zoo vriendelijk was voor den Kring te houden. De Heer Romeijn heeft zijn sporen op succulentengebied verdiend, eerst te Delft, waar hij werkzaam was in den cultuurtuin van de Technische Hoogeschool en daarna als hortulanus te Utrecht, waar hij zijne bijzondere zorgen aan de succulenten wijdt.

De heer Romeijn sprak met enthousiasme over het kweeken van cactussen en over zijne ondervindingen met deze somtijds zoo lastige planten. Hij behandelde het zaaien, het enten, het stekken en het verpotten. Voor hem is het zaaien eigenlijk niet aan tijd gebonden, daar hij de kas altijd op de vereischte temperatuur kan brengen: toch lijkt Februari hem de geschikste maand. Wil men in huis zaaien, dan moet men wachten tot eind April of begin Mei. den tijd, waarop geen groote temperatuurschommelingen meer te duchten zijn. Spreker gebruikt een grondmengsel van fijngevreven bladaarde, koolasch en fijne droge klei, alles zoo zuiver mogelijk en vooral zonder toevoeging van mest, waarmede hij een zaaipan tot op 2 c.M. na vult. Het geheel wordt goed natgemaakt en in de kas in een kweekbak gezet, die afgedekt wordt met een ruit. De zaaipan mag niet uitdrogen, het condenswater tegen de ruit wordt dagelijks weggewischt; bij voorkeur wordt niet gegoten. De vereischte temperatuur is $\pm 70^\circ$. Wanneer de plantjes zijn opgekomen wordt de dekrut weggenomen. Na H dagen worden de zaailingen in kleine potjes van 10 à 12 c.M. middellijn verspeend. De potjes worden ook in een kweekbakje ingegraven. Spreker gebruikt dan aarde, die iets rijker aan voeding is. en voegt bij voorkeur oude dommest toe, dat is mest die uit broeibakken komt, en zoover is verteerd, dat hij een substantie vormt, die aan turf doet denken. Deze mest is zéér bevorderlijk voor den groei van jonge planten.

Het meeste zaad moet men vooral kort na het rijp worden uitzaaien, liefst zóó uit de vrucht, wanneer het nog klefferig is. Het uitdrogen van het zaad is dikwijls een oorzaak van mislukking. Kan men niet dadelijk zaaien, dan moet men de vrucht zoo lang mogelijk aan de plant laten zitten.

Wat het verpotten betreft, raadde spreker aan. te breken met de gewoonte om alle planten op eenzelfde tijdstip onder handen te nemen. Den juisten tijd geeft de plant zelf aan. n.l. nadat ze gebloeid heeft en in ieder geval nooit vlak voor den bloeitijd. Het onoordeelkundig verplanten heeft dikwijls een slecht bloeien tengevolge. Vroeg in het jaar bloeit de epiphyllum, die zou men dus in Augustus of September kunnen verpotten, dan komt de phyllo, die men in October of

November nieuwe aarde moet geven. De *Cereus grandiflorus*. bloeitijd omstreeks Juli, komt in Maart aan de beurt.

Wil men zijn planten in de kas een goede standplaats geven, dan moet men rekening houden met het land van afkomst. Men mag nooit de bladcactussen en de bolcactussen naast elkander een plaatsje geven. Daar de phyllo, de epiphyllum en de rhipsalis in een boschrijke streek thuis hooren moet men ze beschutten tegen te felle zon en ze bovendien eene vochtige atmosfeer verschaffen. Een rhipsalis stond bij spreker in de waterplantenkas, waar voortdurend wordt gespoten, biocide met wel duizend bloemetjes, maar vormde bovendien ook duizend vruchten, een resultaat, dat men nooit zal bereiken, wanneer de plant te droog staat.

De bolcactussen kan men 's zomers het beste buiten plaatsen in platte bakken, overdag met de ramen gesloten, des nachts met het glas er af, zoodat de planten den gunstigen invloed van den dauw niet behoeven te missen. De sterke tegenstelling tusschen nacht en dag temperatuur op de hoogvlakten, waar vele cactussen thuis hooren, maakt dat een weinig koude des 's nachts hen niet zal deeren. Men moet echter niet denken, dat de planten bij ons in het najaar en in den winter in een onverwarmde kas kunnen staan. Spreker begint in het najaar reeds vroeg te stoken, niet uit angst voor koude, maar om het vocht uit de kas te verdrijven. Men kan dan stoken met de ramen open.

Mest hebben de meeste cactussen niet noodig, bladcactussen maken hierop eene uitzondering. Enkele andere soorten kan men in den zomer om de zes of zeven weken gieten met chilisalpeteer en superfosfaat (1 gram op 1 L. water) doch alleen goed groeiende gezonde planten moet men daarvoor uitkiezen. Men mag nooit een plant mesten, die niet aan den groei is.

Als bestrijdingsmiddel tegen roode spin en wolluis noemde spreker veri cream, verkrijgbaar bij de Utrechtsche Asphaltfabriek voor f 2.50 per Liter. Men spuit met 1 a 2%, opgelost in water. Het 's zomers buiten zetten van de planten is eveneens een goed middel om allerlei ongedierte, waaronder wolluis, kwijt te raken.

Op vele punten vormde sprekers rede, wat men zou kunnen noemen „een nieuw geluid”. Duidelijk bleek, dat hier niet een liefhebber sprak, die met bescheiden hulpmiddelen zijn doel moet trachten te bereiken, maar een vakman, die zijn planten kan verschaffen, wat hij dienstig oordeelt.

De Voorzitter dankte den Heer Romeijn voor zijn onderhoudende en leerzame voordracht, waarmede alle aanwezigen hunne instemming betuigden.

J. J. E. VAN DEN THOORN.

Kring 's-Gravenhage.

FEESTVERGADERING.

Ter gelegenheid van het eerste lustrum van den Kring 's-Gravenhage zal op 10 Januari a.s. eene Feestvergadering plaats vinden in het gebouw Amicitia, Westeinde 15. Aanvang 8 uur. Introductie niet toegestaan.

Door de goede zorgen van Mevrouw Cruijff zal de bijeenkomst worden opgeleust door een klein orkest.

De feestrede zal worden uitgesproken door den Heer Becht.

Het aanbieden van thee en versnaperingen zal onder leiding van Mevr. Cohen geschieden.

Zij. die op deze feestvergadering het woord wenschen te voeren, worden verzocht daarvan kennis te geven aan de Secretaresse.

HET BESTUUR.

Verslag vergadering Kring Haarlem en Omstreken.

Op Vrijdag 12 December '30 werd onze maandvergadering gehouden, en op dien avond hield de heer D. J. Romeijn, Hortulanus te Utrecht, een causerie over cactussen in 't algemeen.

De lezing, welke door nagenoeg alle leden werd bijgewoond, viel zeer in de smaak: waarbij diverse verhandelingen over: zaaien, stekken etc. zich in de groote belangstelling van alle mochten verheugen.

Ook het onderwerp: „de behandeling van import-planten" was een bij uitstek dankbaar onderwerp.

Van de gelegenheid door de Heer R. geboden om verschillende vragen te beantwoorden werd een dankbaar gebruik gemaakt.

Namens bestuur en leden zij den Heer Romeijn hier nog eens openlijk dank gebracht voor zijn gewaardeerde medewerking: en hopen wij dat genoemde Heer nog dikwijls als gast in ons midden zal mogen vertoeven.

In de pauze werden twee fraaie planten verloot: en eenige pakjes Phyllozaden verkocht, welke door eenige leden beschikbaar waren gesteld: een feit dat onze penningmeester wel zal waardeeren!

De Heer v. d. Laan welke van de oprichting van den Kring af alles in het werk heeft gesteld, om tot het beoogde doel te geraken, zag zich genoodzaakt als penningmeester te bedanken in verband met zijn drukke werkzaamheden.

Voor zijne bemoeiingen is een woord van dank zeker op zijn plaats.

In de plaats van den Heer v. d. L. werd gekozen de Heer P. Dekker, die de benoeming aanvaardde.

Voor de Vereeniging meldden zich 3 nieuwe leden aan: terwijl 5 nieuwe kring-leden werden ingeschreven.

Na de rondvraag werd deze geanimeerde avond te 10.30 gesloten.

J. J. HAIJE Jr., *Secretaris*.

Kring Haarlem en Omstreken.

Vergadering op Vrijdag 16 Januari 1931 des avonds 8 uur (precies) in Hotel Lion d'Or, Kruisweg, Haarlem.

Agenda:

1. De Heer C. J. J. Brouwer zal een voordracht houden, en daarbij een serie lantaarnplaatjes vertoonen.
2. Besprekingen betreffende het aankopen van importplanten etc. in het voorjaar: door de Kringleden gezamenlijk.
3. Diversen.

Aan de leden wordt beleefd doch *dringend* verzocht op dezen avond hun Kring-contributie voor het jaar 1931 te voldoen.

Het Bestuur verzoekt nog eens aan alle leden om liefhebbers *niet-leden* van „Succulenta" op onze leerzame avonden attent te maken: en te trachten nieuwe leden te werven! Wij hebben thans 45 leden. Laten wij den wensch uitspreken dat in 1931 dit aantal verdubbeld mag worden! Wij rekenen op U allen!

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- J. Volkers. Enschede, v/h. Pymontstraat 21, thans „t Varvik", Diepenbrockstraat 5.
- F. Oewel, v/h. Prederiksoord. p/a. Mej. Wed. Hoorn, thans Epe (Veluwe).
- Mej. S. C. Visser. Gorinchem. v h. Oude Vischmarkt 217, thans Burgstraat 49.
- G. Klinkenberg. 's-Gravenhage, v h. Escamplaan 182, thans Larenschestraat 25.
- P. H. Langendoen, v h. Rotterdam, Randweg 63, thans 's-Gravenhage., Boreelstraat 26.
- Mej. M. C. Voet. 's-Gravenhage. v,h. Haviklaan 17. thans Begoniastraat 223,
- Mej. I. Mees, vertrokken van Hilversum. Gnoelaan 1, naar winteradres: Rotterdam, Parklaan 16.
- J. Th. Orth, Tandarts, Rotterdam, v h. Nieuwe Binnenweg 164, thans Schiedamschesingel 3b.
- G. J. Munnik, v h. 's-Gravenhage, Deimanstraat 56, thans Rijswijk (Z.-H.), Koninginnelaan 72.
-) L. H. Melis. Tilburg, v/h. Philips Vingboonsstraat 13. thans Korenbloemstraat 73.
- A. Demmink, v h. Amsterdam O., 1e Atjehstraat 35, thans Utrecht, Zijldiepstraat 4.
- L. C. Korevaar, v, h. Gorinchem, Havendijk 56, thans Utrecht, Prins Hendriklaan 61 (tot 1 Maart 1931).
- A. Smit, v h. Oldenzaal. Zuivelweg 1, thans Zutphen. van Heeckerenlaan 45.

NIEUWE LEDEN.

- Joh. A. Boon, Almelo, Tjihofsiaan 3.
- S. van der Heide, Delft, Kanaalweg 8.
- Mej. M. A. Wessels. Eindhoven. Gestelschestraat 50.
- M. Bijl, Groningen. A. Kerkstraat 14a.
- D. Gerbers. Groningen, Kl. Kruisstraat 7.
- Mej. Ida Lanfers. Groningen. Eeldersingel 48.
- Mej. C. H. Smit, Groningen, 1e Spoorstraat 17.
- A. Wanders, Groningen, Koninginnelaan 84.
- H. Wezeman. Groningen, Radijsstraat 24a.
- Mevr. H. A. van Baaien, Haarlem, Zaanenlaan 13.
- P. Hasselmeijer, Haarlem, Plataanstraat 36.
- J.). Kramer, Haarlem. Iepenstraat 17,
- P. I Vismans. Hillegersberg, Langeweg 5.
- J. Donker, Hilversum, Kerklaan 37.
- G. J. Lotte, Loenen a/d. Vecht, B 143.
- Mevr. Ter Weer-Kerlen. Middelburg, Dam 2 N Z.
- Mevr. V. Gabriëls-Clercx, Roermond. Heinsbergerweg 7g.
- J. M. L. van der Woerden, Bloemenmagazijn, Rotterdam, Lange Hilleweg 36b.
- J. G. Smit, Voorburg, Laan v. Rustenburg 8.
- C. Muusse Jr., Zaandam, Ooievaarstraat 18.

Buitenland.

- Mevr. de Wed. Schelfhout. 7 Avenue St. Denis, Gent (België).
- Madame Verplancke de Diepenhede-Baronne de St. Genois des Mottes, Kasteel der Varingen. Melle bij Gent (België).

RECTIFICATIES.

N. Noorlander. Ginneken, Duyvenoordestraat 56 (in pl. van Duivenvoordestraat 61).
 A. F. U. Bruning (= A. F. H. Buining!), Ambt. Secretarie, Leusden (post Hamersveld), is per abuis voor de 2de maal als lid opgegeven. Men vindt dezen naam reeds in het September-no. gepubliceerd.

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

RUILRUBRIEK.

Ondergeteekende biedt aan: *Cephalocereus senilis*, *Cereus sylvestrii*. *Cereus Pringlei*. *Etus Grusonii*. *Etus minusculus*. *Etus pilosus*, *Etus Ottonis*. *Etus robustus*. *Mam. pusilla*. *Mam. elegans*, *Mam. megacantha*. *Mam. centricirha*. *Mam. angularis*, *Mam. glauca*. *Mam. gracilis*, *Mam. Wildii*. *Mam. Zuccariana*. *Mam. elongata*. *Mam. reflectispina*. *Mam. strobiliformis*. *Mam. bicolor*, *Esis tubiflora*, *Esis Eijriesii*. *Esis multiplex*, *Esis aurea*. *Esis triumphans*. *Opuntia leucotricha*. *O. microdasys*. *O. Rafinesquei*. *Stapelia variegata*. *Euphorbia globosa*, *Euph. horrida*. *Euph. mammillaris*. *Hawortia tessellata*. *Haw. cymbiformis*. *Haw. margaritifera*, *Agave americana*. *Echeveria setosa*. *Ech. secunda*. *Ech. agavoides (crinata)*. *Faucaria tuberosum*. *Faucaria tigrinum*, *Anacampseros rufescens*. *Melocactus depressus*. *Sempervivum arachnoideum*, *S. Brauni*, *S. fimbriatum*, *S. Hookeri*. een gebruikt kamerkasje.

Adres: F. Mandenmaker. Mariënpoolstraat 13. Leiden.